

Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej
w Bydgoszczy
Nr 18 specjalny, z. 1 (2023)
ISSN 1896-5903
e-ISSN 2450-3274

TRANSDYSCYPLINARNE STUDIA O KULTURZE (i) EDUKACJI

Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy

Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji

Redaktor naczelny: ks. dr hab. Mariusz Kuciński, prof. AKP

Sekretarz redakcji: ks. dr Mirosław Wierzbicki, SDB

Redaktor statystyczny: dr Beata Bazeli

Redaktorzy językowi: Agnieszka Florczak, Aleksandra Jankowych

Międzynarodowa Rada Naukowa (International Scientific Board):

(a) z zagranicy:

Jean-Marie BARBIER (France) – teoria pracy socjalnej

Oldrich CHYTIL (Ostrava, Czechy) – nauki społeczne

Sergio CICATELLI (Pontificia Università Lateranense, Roma, Italia) – nauki kulturze i religii, dydaktyka

Lorraine FILION (Montreal, Canada) – praca socjalna

Zbigniew FORMELLA (Università Pontificia Salesiana a Roma, Italy) – psychologia, nauki o wychowaniu

Henry A. GIROUX (McMasters University, Hamilton, Canada) – pedagogika krytyczna

Jan JAGODZINSKI (University of Edmonton, Canada) – psychoanaliza

Miloš JLIŽL (Univerzita Jana Amose Komenského Praha, Czechy) – kultura, edukacja

Grzegorz KACZYŃSKI (Università di Catania, Italia) – socjologia edukacji

ks Dariusz KOWALCZYK SJ (Pontificia Università Gregoriana Roma, Italia) – nauki teologiczne

Mariusz KOZAK (Columbia University, USA) – kognitywistyka, muzykologia

Piotr KUBIAK (Kirchliche Pädagogische Hochschule Wien/Krems, Austria) – pedagogika zrównoważona, pedagogika duchowości

Tadeusz LEWICKI (Università Pontificia Salesiana a Roma, Italy) – komunikacja społeczna, historia, filozofia

Sławomir MAGALA (Erasmus University, Rotterdam, Holland) – zarządzanie międzykulturowe

Jonas RUSKUS (Kowno) – pedagogika społeczna i praca socjalna

Alina SBRUIEVA (Sumy Makarenko State Pedagogical University, Ukraina) – pedagogika porównawcza

Galina TARASENKO (Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny, Winnica, Ukraina) – pedagogika wczesnoszkolna, przedszkolna

Antonin WAGNER (Szwajcaria) – teoria pedagogiki społecznej

Rong ZHANG (NanKai University, Tianjin, Chiny) – komunikacja międzykulturowa

(b) z kraju:

Roman BUCHTA (Uniwersytet Śląski, Katowice) – nauki teologiczne, katechetyka

Krzysztof JAKUBIAK (Uniwersytet Gdański) – historia myśli pedagogicznej

Paweł JĘDRZEJKO (Uniwersytet Śląski) – filologia, amerykanistyka

Wojciech KOJS (Wyższa Szkoła Biznesu, Dąbrowa Górnicza) – pedagogika ogólna, dydaktyka ogólna

Stanisław KOWALIK (AWF, Poznań) – psychologia społeczna i rehabilitacyjna

Zbigniew KWIECIŃSKI (UMK Toruń) – socjologia edukacji

Krzysztof MALISZEWSKI (Uniwersytet Śląski) – pedagogika kultury

Zbigniew MAREK (Akademia Ignatianum, Kraków) – aksjologia pedagogiczna, andragogika

Ewa MARYNOWICZ-HETKA (Uniwersytet Łódzki) – pedagogika społeczna i praca socjalna

Łukasz MICHAŁSKI (Uniwersytet Śląski, Katowice) – historia myśli pedagogicznej, filozofia edukacji, pedagogika ogólna

Julita ORZEŁSKA (Uniwersytet Szczeciński) – pedagogika wczesnoszkolna, pedagogika ogólna

Elżbieta OSEWSKA (Akademia Nauk Stosowanych, Tarnów) – pedagogika, nauki teologiczne

Ryszard SADOWSKI (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa) – filozofia środowiskowa

Tomasz SZKUDLAREK (Uniwersytet Gdański) – pedagogika ekonomiczna

Marek SZULAKIEWICZ (UMK Toruń) – kultura, religia

Władysława SZULAKIEWICZ (Akademia Ignatianum, Kraków) – historia wychowania

Anna WALULIK (Akademia Ignatianum, Kraków) – aksjologia pedagogiczna, andragogika

Elżbieta WĄSIK (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań) – językoznawstwo ogólne, ekologia mniejszości językowych

Lista recenzentów:

Prof. dr hab. Wiesław Andrukowicz

Prof. dr Arunas Augustinatis

dr hab. Radosław Błaszczak

Ks. prof. dr hab. Andrzej Bohdanowicz

Prof. UMK dr hab. Joanna Falkowska

Prof. dr Ekarat Hompratum

Prof. dr hab. Aleksandra Jankowych

Prof. dr hab. Juliusz Jundził

Dr Arleta Hrehorowicz

Prof. dr hab. Barbara Kaja

Prof. dr Piotr Kubiak

Prof. dr Celestine Arinze Okafor

Ks. prof. dr hab. Maciej Olczyk

Prof. US, dr hab. Julita Orzełska

Prof. dr hab. Eugeniusz Sakowicz

Prof. dr hab. Maria Urlńska

Prof. UPS dr Giampaolo Usai

Prof. AI, dr hab. Klaudia Węc

Prof. dr hab. Andrzej Wojciechowski

dr Marta Wołoszynowska-Fraser

Prof. dr Elena Jolanta Zabarskaite

Projekt okładki: Małgorzata Truskawa

© Copyright by Akademia Kujawsko-Pomorska

Adres redakcji:

Wydawnictwo Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy,

ul. Toruńska 55-57, 85-023 Bydgoszcz, tel. 52-339-30-26,

e-mail: transdyscyplinarne@akp.bydgoszcz.pl e-mail: wydawnictwo@akp.bydgoszcz.pl

PL ISSN 1896-5903

Redakcja nie wypłaca honorariów autorskich

SPIS TREŚCI

Słowo od redaktora	5
 <i>Sylvia Czakowska</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Behawioralny aspekty rachunkowości	6
 <i>Dariusz Czakowski</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Kulturowo-społeczne uwarunkowania rozwoju sektora rolnego	14
 <i>Wojciech Jasiakiewicz</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Życie polskich zesłańców do Tajynsży (Kazachstan) w latach 1936-1938	24
 <i>Tomasz Kalaga</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Artificial Intelligence and Understanding. A Hermeneutic Perspective	34
 <i>Jerzy Kasprzak</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
<i>Agnieszka Florczak</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Dialog między wiarą a kulturą w perspektywie nauczania kard. J. Ratzingera – Benedykta XVI	43
 <i>Krzysztof Piątek</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Deinstytucjonalizacja jako ważny wymiar zmian we współczesnej polityce społecznej	56
 <i>Władysław Sinkiewicz</i> Akademia Kujawsko-Pomorska	
Czy czerwone wino i zdrowy styl życia chronią przed demencją?	65

Katarzyna Stefanowicz-Zawiszewska

Akademia Kujawsko-Pomorska

Poszukiwanie i odkrywanie świata wartości uczniów szkoły podstawowej (na przykładzie uczniów klas V i VI)	78

Galyna Tarasenko

Akademia Kujawsko-Pomorska

The role of art in the process of forming the ecological culture of a teacher	87

Oleksandra Yankovych

Akademia Kujawsko-Pomorska

Developing a culture of peace in future school and kindergarten teachers within the context of contemporary social challenges	98

SŁOWO OD REDAKTORA

Rocznik Naukowy Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy „Transdyscyplinarne Studia o Kulturze (i) Edukacji” ukazuje się od 2006. Tematyka tego czasopisma skupia się wokół problematyki nauk o kulturze i edukacji. Autorzy przedstawiają swoje prace badawcze w zakresie nauk społecznych, w szczególności nauk o wychowaniu, prowadzonych przez liczne ośrodki akademickie w Polsce i zagranicą.

Problematyka edukacji dobrze wpisuje się w kulturę europejską, ale również wyraźnie odnosi się do współczesnych wyzwań i szybkich przemian społecznych. W proces tych przemian włącza się też wychowanie w instytucjach oświatowych na terenie Polski i innych państwach Unii Europejskiej. Zmiana dynamiki życia w różnych krajach europejskich zachęca do tego, aby zastanowić się nad procesem wzrastania nowych pokoleń. Proces wychowawczy ma stawać się możliwością wyrównywania szans edukacyjnych, kulturowych, etnicznych. Dlatego należy odnieść się do fenomenu jaki daje dzisiejsza rzeczywistość ukierunkowana w stronę godności człowieka. Przedstawione wyzwania wskazują na konieczność „uczenia otwartości na drugiego człowieka” i pogłębiania relacji w środowiskach wielokulturowych i wieloreligijnych. Charakterystyki te wnoszą do społeczeństwa duży potencjał w rozwój i wychowanie młodego człowieka. Potrzebny jest, zatem swoisty «etos Europy», który pojawia się w dojrzałej i twórczej integracji osobowości, odpowiednich kompetencjach komunikacyjnych w tworzeniu klimatu, wzbudzaniu zaufania, życzliwości, akceptacji drugiego człowieka oraz pasji wychowawczej.

Oddajemy w Państwa ręce numer naszego czasopisma. Jest to numer specjalny, który ukazuje się w wyjątkowym momencie – z okazji zmiany nazwy uczelni. To symboliczny, ale i znaczący krok, który podkreśla dynamiczny rozwój naszej Alma Mater, jej rosnącą rangę oraz nowe kierunki działalności naukowej i dydaktycznej.

Zmiana nazwy z Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy na AKADEMIE Kujawsko-Pomorską decyzją Rektora dokonana została dnia 24 stycznia 2023 roku. Była to data nieprzypadkowa, ponieważ właśnie 24 stycznia obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Edukacji.

Wraz ze zmianą nazwy uczelni, po ponad dwóch dekadach funkcjonowania na rynku polskiego szkolnictwa wyższego, z uczelni zawodowej zmieniła status na Uczelnię Akademicką.

W tym wydaniu chcemy nie tylko uczcić tę ważną zmianę, ale także przybliżyć jej kontekst i znaczenie. Zapraszamy do lektury tekstów ukazujących osiągnięcia naukowe naszej społeczności akademickiej.

Redaktor Naczelny
Ks. dr hab. Mariusz Kuciński, prof. AKP